

Από τους πιο παλιούς θεούς, ο Ερμής ήταν αρχικά τοπικός προστάτης των βοσκών στα βουνά της Αρκαδίας. Γρήγορα, όμως, η λατρεία του απλώθηκε σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς ο χαρακτήρας του τον μετέτρεψε σε έναν από τους πιο δημοφιλείς κατοίκους του Ολύμπου. Προστάτης της νεολαίας αλλά και των κλεφτών, πανούργος, εύστροφος, ευκίνητος, καλοδιάθετος και σε όχι τόσο αγαθή σχέση με αυτό που λέγεται ηθική, χαρακτηρίστηκε από την προθυμία του να βοηθά όποιον του το ζητούσε. Κήρυκας των θεών και ιδιαίτερα του πατέρα του, Δία, οδηγός κι επιστάτης των δρόμων, καθιερώθηκε με δυο κυρίως ιδιότητες: Ως Λόγιος Ερμής, προστάτης των γραμμάτων, και ως Κερδώς Ερμής, προστάτης του εμπορίου.

Τον βρίσκουμε να βοηθά τον πατέρα του στη Γιγαντομαχία σκοτώνοντας τον γίγαντα Ιππόλυτο και στη μάχη με τον Τυφώνα να τον απελευθερώνει από τα δεσμά. Το τέρας με το ανθρώπινο κορμί και την ουρά φιδιού, τιμωρήθηκε να μένει κάτω από την Αίτνα, της οποίας οι εκρήξεις είναι αποτέλεσμα των μετακινήσεών του.

Ο Ερμής είναι που σπεύδει να ελευθερώσει την ερωμένη του πατέρα του και γίνεται αιτία να δημιουργηθεί ο μύθος, χάρη στον οποίο η Ιώ δένει το Αιγαίο με την Αφρική. Ο Απολλόδωρος ο Αθηναίος και ο Απολλώνιος ο Ρόδιος μας λένε πώς έγιναν τα πράγματα: Όλα ξεκίνησαν από τον ποταμό Ίναχο, που είχε πατέρα τον Ωκεανό και μητέρα την Τηθή. Αυτός κυρίως κατακύρωσε την Αργολίδα στην Ήρα και προκάλεσε τον θυμό του Ποσειδώνα. Της Ήρας την οργή την προκάλεσε η κόρη του, Ιώ, χωρίς ιδιαίτερα να φταίει. Ένα όνειρο που είδε, την έκανε να πάει στα μέρη της Λέρνας, όπου την περίμενε ο Δίας, ερωτευμένος μαζί της, καθώς είχε πει ένα μαγικό ερωτικό φίλτρο που του έδωσε η Ίυγγα. Ήταν αυτή κόρη του Πάνα από την Ηχώ, θεραπευνίδα της Ιώς που θέλησε να παίξει με τον αρχηγό των θεών και την κυρά της. Η Ήρα τη μεταμόρφωσε σε πουλί (τον στραβολαίμη, ιύγγα στα αρχαία ελληνικά). Η Ιώ, μετά την περιπέτειά της, αναγκάστηκε να φύγει κι ο Δίας τη μεταμόρφωσε σε αγελάδα, για να τη γλιτώσει από τη ζήλια της γυναίκας του. Η Ήρα καμώθηκε πως ήθελε την αγελάδα δώρο κι ο αρχηγός των θεών υποχρεώθηκε να της τη χαρίσει. Η θεά την έδωσε στον Πανόπτη Άργο να τη φυλάει κι αυτός την έδεσε σ' ένα δέντρο κοντά στις Μυκήνες. Όμως, ο Δίας δεν έπαψε να τη λυπάται. Έστειλε τον Ερμή να κάνει κουμάντο.

Ο Άργος κοιμόταν με τα μισά μάτια κλειστά και τα μισά ανοιχτά. Ο Ερμής κατάφερε να τον βυθίσει σε τέτοιο ύπνο, που σφάλισε όλα του τα μάτια. Έτσι, ο φτεροπόδαρος θεός κατόρθωσε να τον σκοτώσει και να ελευθερώσει την αγελάδα. Η Ήρα πήρε τα μάτια του Άργου και τα τοποθέτησε στην ουρά του παγωνιού, ενώ έστειλε μια τεράστια αλογόμυγα να

βασανίζει την αγελάδα Ιώ, που άρχισε να τρέχει σαν τρελή. Πέρασε την θάλασσα, που από το όνομά της βαφτίστηκε Ιόνιο πέλαγος, στράφηκε βόρεια κι έδωσε το όνομα Βόσπορος (Βοός πόρος = πέρασμα) στα στενά, για να καταλήξει τελικά στην Αίγυπτο, όπου την πρόλαβε ο Δίας, την άγγιξε και της επανέφερε έτσι την προηγούμενη μορφή, αφήνοντάς την έγκυο. Γέννησε τον Έπαφο (από την επαφή), που τον έκλεψαν οι Κουρήτες κατά διαταγή της Ήρας. Οργίστηκε ο αρχηγός των θεών και τους εξολόθρευσε, ενώ η Ιώ βρήκε το νεογέννητο στη Συρία. Τα βάσανα της δύσμοιρης μάνας τέλειωσαν με τον γάμο της με τον βασιλιά της χώρας, Τηλέγονο. Όταν ο γιος της μεγάλωσε, παντρεύτηκε τη Μέμφιδα, με την οποία απέκτησε τρεις κόρες: Τις Λιβύη, Θήβα και Λυσιάνασσα. Της Λιβύης απόγονοι είναι ο Δαναός, ο Κάδμος και η Ευρώπη.

Η Ήρα έσυρε τον Ερμή στο δικαστήριο του Ολύμπου για τον φόνο του Άργου, αλλ' οι θεοί τον αθώωσαν, επειδή εκτελούσε εντολές.

(τελευταία επεξεργασία, 29 Δεκεμβρίου 2020)